

Polisen

Datum

2015-03-11

Diariernr (åberopas)

Saknr

692

Polismyndigheten
Rättsavdelningen
Enheten för förvaltningsrätt
Lars Sjöberg

Sebastian

Frågor om Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordningsvakter, RPSFS 2012:17, FAP 692-1

I din skrivelse ställer du frågan om när föreskriften för ordningsvakter (FAP 692-1) kommer att uppdateras samt tar upp ett antal förslag till förändringar som du önskar att Polismyndigheten då bör beakta.

När uppdateras föreskriften

I och med att polisen blev en myndighet – Polismyndigheten - den 1 januari 2015 upphörde Rikspolisstyrelsen att existera. De föreskrifter som beslutats av Rikspolisstyrelsen gäller dock fram till dess att de ersätts av nya. Det finns inte någon exakt tidsplan för när föreskriften för ordningsvakter kommer att uppdateras. Det beror bland annat på att vi i den nya organisationen inte är klara med hur de olika uppdragen ska hanteras. Exempelvis kommer ordningsvaktsärenden (från ansökan, utbildning, förordnande, tillsyn, operativ ledning) beröra inte bara de sju polisregionerna utan även HR och Rättsavdelning (både de HR- och Rättsavdelningar som geografiskt finns ute i regionerna ska tillhöra den nationella centrala HR- respektive Rättsavdelningen. I princip allt som rör utbildning ska skötas av HR och de juridiska avvägningarna (föreskrifter och förordnanden) av Rättsavdelningen.

Men detaljerna för hur ordningsvaktsärenden ska hanteras inom den nya Polismyndigheten är inte beslutade och klara än. Då flera sådana moment idag styrs av nu gällande föreskrift kan föreskriften inte ändras innan det arbetet blir klart. Därför går det inte just nu att svara på exakt när föreskriften kommer att ändras, men givetvis är ambitionen att det bör ske snarast möjligt.

Förslag till förändringar

Precis som du skriver tar vissa förslag sikte på omständigheter som Polismyndigheten har bemyndigande att ändra, och andra på sådana som kräver ändring av lagen (1980:578) om ordningsvakter. Jag vill ändå ta tillfället i akt och beskriva hur Polismyndigheten ser på förslagen.

Postadress

Polismyndigheten
Box 12256
102 26 Stockholm

Besöksadress

Polhemsgatan 30
Stockholm

Telefon

114 14

Webbplats

polisen.se

E-post

registrator.kansli@polisen.se

Uniformering

- 1 Polismyndigheten har inget bemyndigande (stöd i författning) för att upphandla företag som vill sälja ordningsvaksuniformer.
- 2 Polismyndigheten har inte heller något bemyndiganden att föreskriva vad den som säljer ordningsvaksuniformer ska kontrollera. Det är ett bekymmer, men det enda Polismyndigheten får besluta om i detta avseende är regler som träffar den egna myndigheten och de enskilda ordningsvakterna.

Uniformens utförande

- 1 Polismyndigheten har inget bemyndigande för att upphandla vem som ska få sälja ordningsvaksuniformer.
- 2 Polismyndighetens uppfattning är att bilaga 4 till FAP 692-1 är en tydlig specificering så tillvida att det föreskrivs en viss profil, färgkod och utformning/utmärkning.
- 3 Förslaget har stora fördelar, men åter igen finns inget stöd i författning för Polismyndigheten att tvinga tillverkare att lämna in plagg för godkännande.

Kontroller

Polismyndigheten instämmer i att kontrollen (tillsynen) av ordningsvakters arbete, uniform och utrustning kan förbättras. Det är givetvis i strid mot FAP 692-1 att bära egna mössor eller kombinationer med civila plagg.

Utrustning

Att ordningsvakter inte är tvingade att bära batong är något som Polismyndigheten bör se över. På samma sätt kan det vara nödvändigt att förtydliga hur batong ska bäras, då det i olika sammanhang förekommit att ordningsvakter burit expanderbar batong i s k behölster.

Förordnande

Polismyndigheten har planer på att införa en ordentlig ID-handling eller motsvarande för ordningsvakt. Det är riktigt att de förordnandehandlingar som idag utfärdas är väl enkla och lätta att förfalska. Det går inte att säga exakt när en ändring kommer att ske, men under en övergångsperiod till den nya Polismyndigheten så kommer tyvärr den nuvarande ordningen finnas kvar.

Sidouppgifter

Vad en ordningsvakt får göra utöver att medverka till att upprätthålla allmän ordning styrs av förarbetena till lagen (1980:589) om bevakningsföretag. I aktuell proposition, 1979/80:122, finns en tydlig beskrivning av att ordnings-

vakter också får utföra andra uppdrag så länge dessa inte står i strid mot polisens direktiv. Att ordningsvakter inte får använda sina befogenheter om det inte finns stöd i författning är också reglerat i lag. Givetvis kan det inträffa konflikter mellan uppdragsgivare och ordningsvakter om hur det praktiska arbetet ska utföras. Men syftet med ordningsvaktsutbildningen är bl.a. att ordningsvakten ska vara trygg med när, var och hur befogenheterna får användas. Oavsett uppdragsgivare så är det alltid ordningsvakten som måste kunna svara för sina ingripanden.

- 1 Polismyndigheten kan inte ta bort en formulering som utgår från förarbetena till lagstiftningen.
- 2 Frånsett ingripanden som sker med stöd av författning kan Polismyndigheten förstå att det inte är enkelt för ordningsvakter att i alla lägen veta var gränsen går för vilka uppgifter av ”servicekaraktär” som är tillåtna att utföra. Någon fullständig uppräkningslista går inte att göra, och de riktlinjer som finns i föreskriften anses i nuläget vara tillräckliga.
- 3 Om ordningsvakter utför arbete som innebär att uppdraget att upprätthålla allmän ordning försummas (vilket innebär att verksamheten inte bedrivs sakkunnigt, omdömesgillt eller i enlighet med gällande regler) torde gällande regelverk innebära att länsstyrelsen vid tillsyn skulle kunna förelägga om vite i syfte att bevakningsföretaget ändrar sina rutiner.

Befogenhet

- 1 Förslaget om generell patrullering med ordningsvakter på gator och torg (dvs. inte genom 3 § LOV) samt att utföra andra enklare polisiära uppgifter är en politisk fråga och inte polisiär. Rent krasst är det snarare bättre (och mer sannolikt) att ett sådant förslag kommer utanför polisen, då ett sådant förslag från Polismyndigheten i praktiken skulle vara ett underkännande av den egna verksamheten.
- 2 Det stämmer att det är svårt för ordningsvakter att komma fram via telefon. Vi inledde ett försök att utrusta ordningsvakter med polisens radiokommunikationssystem Rakel, men sedan kom omorganisationen in vilket har fördröjt det hela. Men tanken finns att utrusta ordningsvakter med ett radiosystem kopplat till polisen, och då helst Rakel.
- 3 Att ordningsvakter ska kunna köra omhändertagna till polisen har diskuterats i olika sammanhang. Ett bekymmer är att ordningsvakten sällan har ett förordnandeområde som täcker den färdväg som är aktuell, varför han eller hon inte har några befogenheter där. Men tankar har funnits att utsträcka ett 3 § LOV område så att sådan transport ska vara möjlig. En annan lösning är att göra en framställning till departementet om lagändring, vilket kan vara ett sätt att gå tillväga.

LOV 3 §

- 1 Förordnandeområden är reglerat i lag. Polismyndigheten kan inte genom föreskrift gå utöver den ram som gällande rätt anger. Vad gäller förordnan-

den enligt 2 § LOV är de mer ”flexibla” i omfattning då det endast är dessa förordnandeområden som även kan anses omfatta ingångar till lokalen, infarter till området och särskilt upplåtna parkeringsplatser. Även på så vis att kön till ett 2 § LOV område i sig avgör hur långt förordnandet sträcker sig. Ett 3 § LOV område är istället helt låst till de ramar eller gränser som det särskilda beslutet anger.

- 2 Vad allmänheten har tillträde till eller inte saknar betydelse. Exempelvis finns i förarbetena till lagen om ordningsvakter angivet att ordningsvakter kan förordnas med stöd av 3 § LOV till en privat fest (dit allmänheten inte har tillträde). På samma sätt kan ordningsvakter förordnas på en skola, vilken inte heller är öppen för allmänheten. Begreppet ”omedelbara närhet” används för att försöka skapa ett användbart begrepp som stöd för ordningsvakten att (vid 2 § LOV) kunna agera med en viss räckvidd utanför det objekt som bevakningen utgår ifrån. Tydligare går inte att ange, då ett exakt mått skulle bli än mer svårt att förhålla sig till.

POLISMYNDIGHETEN

Lars Sjöberg
kommissarie

Tel: 010-563 48 45, 070-2176689

Fax: 010-563 38 88

lars.sjoberg@polisen.se